

Kıncanatlı, ambrosiya alerjisinden muzdarip olanları kurtarıyor

Автор(и): Растителна защита
Дата: 22.06.2020 Брой: 6/2020

"*Ophraella communa*" adı verilen küçük böcek ve *Ambrosia artemisiifolia*'nın ortak bir noktası var: Her ikisi de Kuzey Amerika'dan Avrupa'ya getirilmiş, dolayısıyla Eski Kıta'nın orijinal flora ve faunasını tehdit edebilen istilacı ve yabancı türlerdir. Ancak, *Ophraella communa* aynı zamanda faydalı bir tür de olabilir, çünkü en sevdiği yiyecek, polenleri yaz sonu ve sonbaharda milyonlarca insanda kitlesel alerjik reaksiyonlara neden olan ambrosya otudur.

İstilacı tür olan Adi ambrosya (*Ambrosia artemisiifolia* L., fam. Asteraceae) sadece kültür bitkileri için ciddi bir rakip değil, aynı zamanda nüfusun büyük bir kısmını etkileyen çok sayıda tehlikeli alerjiye neden olduğu için insan sağlığı açısından da son derece zararlı bir ottur.

Ambrosyanın küreselleşmenin bir otu olarak görülmesi boşuna değildir – tohumları sadece kolayca taşınabilir değil, aynı zamanda kısa ve uzun mesafelere de zahmetsizce yayılır. Buna ek olarak, inanılmaz derecede dayanıklı ve üretkendirler. Çimlenme kapasitelerini korurlar ve 40 yıl kadar, hem de çok hızlı bir şekilde çoğalabilirler. Bu, poleni dünyadaki en agresif alerjenler arasında yer alan bir ottur. Bir metreküp havada bulunan minimal bir miktarı bile, alerjenlere duyarlı insanlarda ve örneğin atlar gibi bazı hayvanlarda alerjik reaksiyonları tetiklemek için yeterlidir.

Viyana'daki Doğal Kaynaklar ve Yaşam Bilimleri Üniversitesi'nden Prof. Gerhard Karrer'ın da aralarında bulunduğu Avrupalı araştırma ekibi, yüksek alerjik bitki *Ambrosia artemisiifolia* L.'nin Avrupa'daki halk sağlığına ve biyolojik çeşitliliğe oluşturduğu gerçek tehdit hakkında verileri, saygın bilimsel dergi "Nature Communications"ın son sayısında yayımladı. Raporda, larvaları *Adi ambrosyanın* yapraklarını ve çiçeklerini yemeyi tercih eden yeni bir istilacı böcek türü olan *Opharaella communa*'nın varlığı vurgulanmakta ve bu da uzmanlara, böceğin ambrosyanın istilasını doğal yollarla sınırlayarak zararlı etkisini azaltabilecekleri umudunu vermektedir.

2013 yılında, yaprak böceği *Ophraella comuna* Milano çevresindeki bölgede tespit edildi. Böcek larvaları, Kuzey İtalya'daki ambrosya popülasyonlarını neredeyse tamamen yok etmeyi başardı. Prof. Karrer ve Hırvat meslektaşları, böceğin, *Adi ambrosya* ile yoğun şekilde istila edilmiş olan Doğu Orta Avrupa'daki Pannonia bölgesine doğru daha fazla yayılımını inceleyebildiler.

Rapordaki veriler, *O. communa* Avrupa'ya göç etmeden önce, yaklaşık 13,5 milyon insanın ambrosya kaynaklı alerjiden mustarip olduğunu ve bunun ilaçlar, tıbbi muayeneler, hastalık izinleri vb. için yıllık 7,4 milyar euroluk maliyete yol açtığını göstermektedir. Tahmine dayalı modeller, bu yaprak böceği tarafından *A. artemisiifolia*'nın biyolojik kontrolünün, hasta sayısını yaklaşık 2,3 milyon ve sağlık harcamalarını yılda 1,1 milyar euro azaltacağını göstermektedir.

O. Communa'nın kontrollü yayılımı, sıkı fitosaniter önlemler altında gerçekleştirilmelidir, çünkü ayçiçeği gibi kültür bitkilerine de saldırabildiği tespit edilmiştir. Torino'da, bir ambrosya tarlasının yok edilmesinden sonra, küçük böcek komşu bir ayçiçeği tarlasına kitlesel olarak saldırmıştır. Şimdilik, *Opharaella communa* 'nın faydalı aktivitesinin nasıl sadece istilacı tür olan *Ambrosia artemisifolia* L.'ye özgü kılınabileceği konusunda kesin çalışmalar bulunmamaktadır.

Opharaella communa, yaprak böcekleri (Chrysomelidae) familyasından bir böcektir, ilk kez 2013 yılında Avrupa'da tespit edilmiştir ve tıpkı ambrosya (Avrupa'da ilk kez 1883'te gözlemlenmiştir) gibi Kuzey Amerika kökenlidir; Avrupa kıtasının daha sıcak iklimi nedeniyle hızla yayılmaktadır. Böcek türü sadece birkaç bitki

türüyle (oligofaj) beslenir, ancak esas olarak ambrosya (*Ambrosia artemisiifolia*) ile beslenir. Erkek böcekler 3,4 ila 4,1 milimetre uzunluğunda ve 1,8 ila 2,1 milimetre genişliğindedir, dişiler ise 3,9 ila 4,3 milimetre uzunluğunda ve 2,0 ila 2,4 milimetre genişliğindedir. Başları sarımsıdır ve sırtlarında büyük bir siyah leke bulunur. Böceğin elitraları, *Ophraella* cinsinin tüm türlerinde olduğu gibi, koyu renkli boyuna çizgilere sahiptir.

Opharaella communa'nın doğal yayılım alanı, türün Meksika'dan Kanada'ya kadar dağıldığı Kuzey Amerika'nın doğu kısımlarıdır. Bununla birlikte, tür şimdiden birkaç yıldır Güney İsviçre, Kuzey İtalya, Pannonia bölgesi, Doğu Asya–Çin ve Japonya'da çok hızlı bir şekilde çoğalmaktadır. *Opharaella communa* popülasyonunun hayatta kalmasını sağlamak için, gelişimi sırasında 20 ila 32 °C arasında sıcaklıklar gereklidir, optimal sıcaklıklar ise 25 ila 28 °C arasındadır. Toprakta, ertesi yıl uygun sıcaklıklarda üremeye başlayana kadar kış uykusuna yatar. Böcek, tek bir gün içinde 25 km uçuşabilme kapasitesine sahiptir.

Doğal Kaynaklar ve Yaşam Bilimleri Üniversitesi, Viyana verilerine göre